

ΣΤΡΟΦΑΔΕΣ ΤΟ ΦΩΣ ΠΟΥ (ΔΕΝ) ΣΒΗΝΕΙ

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

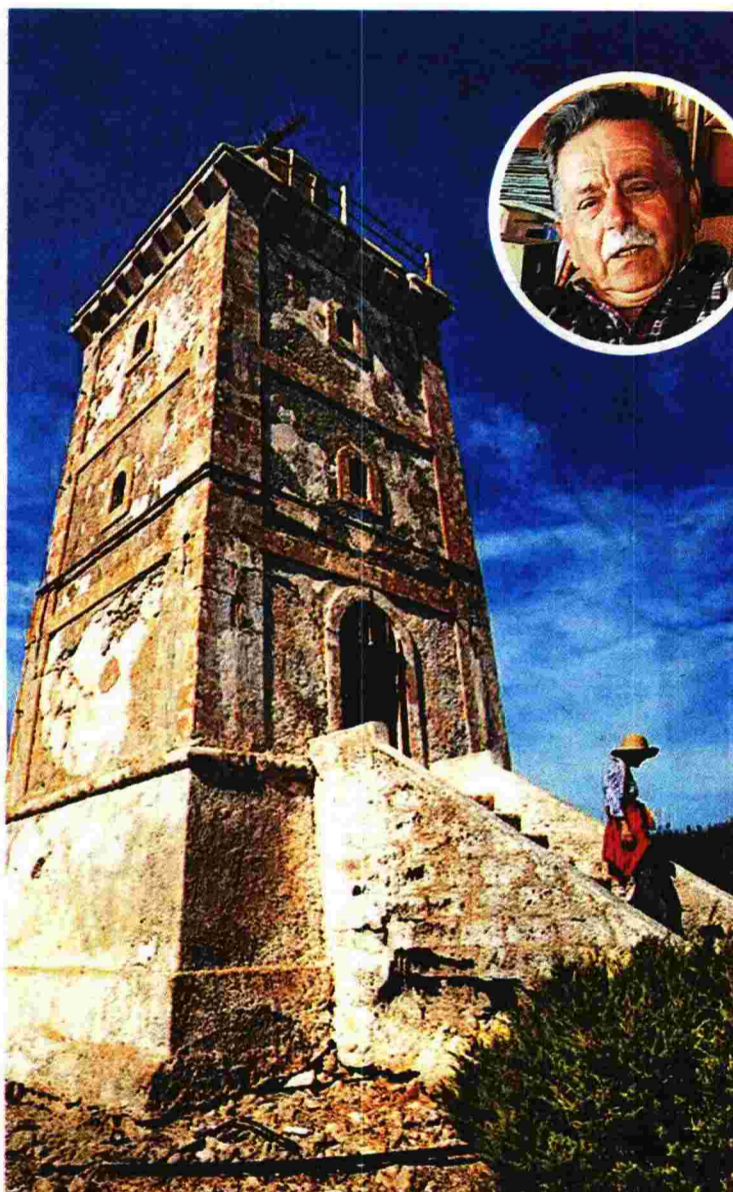
Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ
ΦΑΡΟΦΥΛΑΚΑ, ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΘΗ
ΣΤΑ ΝΗΣΑΚΙΑ ΝΟΤΙΑ
ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ, ΜΕ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΚΑΣΤΡΟΜΟΝΑΣΤΗΡΟ

Προσέφεραν καταφύγιο στις
θευλλώδεις Αρπυιες όταν τις
κατεδίωκαν ο γιος του Βορέα
Ζήτης και ο αδελφός του Κά-
λαϊς. Κι επειδή οι δύο φτερωτοί
ήρωες όταν έφτασαν ως εκεί,
απογοητευμένοι που δεν μπορούσαν να εντοπίσουν
τα θηλυκά τέρατα, αναγκάστηκαν να κάνουν στροφή
και να γυρίσουν πίσω στους συντρόφους τους, τους
Αργοναύτες, τα δύο νησάκια που βρίσκονται 27 ναυτικά
μίλια νότια της Ζακύνθου ονομάστηκαν Στροφάδες,
νησιά της επιστροφής.

Κι αν η μικρή Αρπυια (όπως ονομάζεται το μικρό-
τερο νησί) διαθέτει φυσικό λιμάνι, το ενδιαφέρον του
βυζαντινού αυτοκράτορα της Νίκαιας Θεόδωρου Α'
Λάσκαρη (1175-1222) και της συζύγου (ή κόρης του)
Ειρήνης κατάφερε να κερδίσει η δυσκολοπρόσιτη,
αλλά μεγαλύτερη Σταμφάνη. Εκείνη επέλεξαν για να
φιλοξενήσει το βαριά πληγωμένο σήμερα (από τον
πρόσφατο σεισμό του Οκτωβρίου) καστρομοναστήρι
των Στροφάδων: ένα μοναστικό συγκρότημα δηλαδή
με εντελώς αμυντικό χαρακτήρα - μοναδικό για την
εκκλησιαστική ή μοναστηριακή αρχιτεκτονική. Εκεί
ετάφη το 1622 ο πολιούχος της Ζακύνθου, ο Άγιος
Διονύσιος. Και πλάι του, σύντροφο ζωής, όπως απο-
δείχθηκε, έξι αιώνες αργότερα, έναν φάρο.

Μνημεία σπουδαία της όψιμης μεσαιωνικής και
νεότερης ιστορίας των νησιών του Ιονίου που γίνονται
πρωταγωνιστές στο φωτογραφικό εγχείρημα του γεν-
νημένου Αμερικανού, αλλά Έλληνα στην ψυχή, Ρόμπερτ
ΜακΚέιμ και στην πένα της δημοσιογράφου Κατερίνας
Λυμπεροπούλου. Το αποτέλεσμα του πάθους τους για
καταγραφή μαρτυριών και τεκμηρίωση - στο οποίο
συνέβαλαν τουλάχιστον ακόμη 12 επιστήμονες αλλά
και άνθρωποι που έζησαν στις Στροφάδες (από τον
τελευταίο μοναχό, τον παπα-Γρηγόρη, που απεβίωσε
το 2014 ως τον τελευταίο φαροφύλακα Δημήτρη Σπήθο,
αλλά και τον βαρκάρη Λάμπη Καλόφωνο που μετέφερε
υπό αντίξοες συνθήκες τις προμήθειες) - χώρεσε στις
243 σελίδες της έκδοσης «Ο τελευταίος μοναχός των
Στροφάδων, αναφορά από ένα άγνωστο νησί του Ιο-
νίου» (εκδ. Πατάκη) που μόλις προ ημερών βρήκε τη
θέση του στα ράφια των βιβλιοπωλείων.

Όσο το ρημαγμένο από τον Εγκέλαδο ιστορικό μο-
ναστήρι, που δεν βρίσκεται στον δρόμο πλέον προσκυ-
νητών, εμπόρων και πολεμιστών, περιμένει τη σειρά
του για να αναστηλωθεί, ο τελευταίος φαροφύλακας,
ο άνθρωπος που πήρε τα κλειδιά του φάρου, ο οποίος
λειτούργησε για πρώτη φορά το 1829 κι έχει ύψος 11 μ.,
μιλά στα «Πρόσωπα» για όσα έζησε επί 15 χρόνια - στη
μισή του καριέρα ως φαροφύλακας δηλαδή - στις Στρο-
φάδες. «Όταν πρωτοπήγα, δεν υπήρχε ρεύμα, τηλέφωνο
και η πρόσβαση ήταν δύσκολη. Στην αρχή υπήρχαν κι
άλλοι συνάδελφοι στον φάρο, πέντε - έξι άτομα. Για το
κρύο είχαμε μαγκάλι και ξύλα. Όμως πολλές φορές, ενώ
έπρεπε έπειτα από δέκα ημέρες βάρδιας να μπορούμε
να φύγουμε, εγκλωβιζόμασταν για 20 και 25 ημέρες

info

Ρόμπερτ ΜακΚέιμ, Κατερίνα
Λυμπεροπούλου, «Ο τελευταίος
μοναχός των Στροφάδων, αναφορά
από ένα άγνωστο νησί του Ιονίου»,
εκδ. Πατάκη, σελ. 243, τιμή 22 ευρώ

λόγω κακοκαιρίας. Όταν αρρωσταίναμε, τα πράγματα
γίνονταν δύσκολα. Τότε έπρεπε να βοηθήσει ο Άγιος
Διονύσιος. Χωρίς τηλέφωνο, έπρεπε να ανάψεις φωτιά
για να σε δουν απέναντι στη Ζάκυνθο. Και υπήρχαν
στιγμές που δεν ένιωθες ασφαλής. Η απομόνωση ήταν
πρόβλημα. Μια φορά χρειάστηκε να έρθει ελικόπτερο
για έναν ασθενή συνάδελφό μου.

Υπήρχε, ωστόσο, κι ένα πλεονέκτημα: το μοναστήρι
με έναν πάρα πολύ καλό άνθρωπο, τον παπα-Γρηγόρη.
Πρέπει να μείνει στην Ιστορία με χρυσά γράμματα. Μας
έκανε παρέα. Μαγείρευε όλο τον χρόνο και για μας κι
έτσι δεν είχαμε προβλήματα με το φαγητό ακόμη κι αν
δεν ερχόταν ανεφοδιασμός λόγω καιρού. Το μοναστήρι
ήταν πάντα εφοδιασμένο και ο παπάς υποστήριζε τους
φαροφύλακες. Ήταν σαν κρίκοι που ο ένας κρατάει τον
άλλο. Υπήρχε αγάπη και αρμονία. Θα τον θυμάμαι ως
αξέχαστο φίλο, σαν αδελφό.

Τα προβλήματα της δουλειάς ήταν ελάχιστα και απλά.
Μαθαίναμε από την περίοδο της εκπαίδευσης πώς να
τα διορθώνουμε. Προσωπικά δεν φοβήθηκα ποτέ, αν και
για να είμαι ειλικρινής δεν μου έτυχαν πολλές δύσκολες
στιγμές. Δεν έφτασα ποτέ σε σημείο να πω ότι θα τα
παρατίσω. Αλλωστε δεν μπορούσα να παραπονεθώ
διότι μόνος μου είχα επιλέξει να γίνω φαροφύλακας,
κι ας καταγόμουν από αγροτική οικογένεια. Εβλεπα
τον φάρο σαν το σπίτι μου. Και σήμερα να ξεκινούσα,
πάλι φαροφύλακας θα γινόμουν και λυπάμαι πολύ που
χάνεται το επάγγελμα, αλλά καταλαβαίνω ότι η ζωή
προχωρά μπροστά.

Ναυαγούς έτυχε να σώσουμε. Μια φορά, κοντά
Χριστούγεννα, είχε πολύ άσχημες καιρικές συνθήκες.
Χαλασμός κόσμου, δέκα μποφόρ. Κοιτάμε απέναντι,
στο μικρό νησάκι που έχει φυσικό λιμανάκι κι είναι
ασφαλές, και βλέπουμε δύο ανθρώπους να περπατά-
νε. Ξυπνάμε και τον παπά. Δεν είχαμε καΐκια να πάμε
να τους βοηθήσουμε. Με τη βοήθεια μιας γεννήτριας
επικοινωνήσαμε με ένα φορητό τηλέφωνο και ήρθε
ελικόπτερο. Ήταν οι επιβάτες από ένα κότερο που
προσπάθησαν να μπουν στο λιμανάκι. Δεν μπορείς να
μεις όμως αν δεν ξέρεις τα νερά και δεν έχει πουσχία
ο καιρός. Τσάκισε το καράβι, αλλά κατάφεραν και
σωθήκανε. Πρέπει να ήταν τρεις - τέσσερις τελικά.

Από τα 30 χρόνια που δουλέψα ως φαροφύλακας
τα 15 τα πέρασα στις Στροφάδες. Το ζητούσα διότι
ήταν κοντά στο σπίτι μου, στη Ζάκυνθο, κι όταν είχα
άδεια μπορούσα να επιστρέφω χωρίς να χρειάζεται να
πληρώνω μεγάλα ποσά για εισιτήρια, αλλά και επειδή
αγαπούσα το κυνήγι κι εκεί μπορούσα να κυνηγάω και
δεν καταλάβαινα πώς περνούσε ο χρόνος. Την τελευταία
πενταετία έμεινα μόνος μου στον φάρο, διότι είχε γίνει
ηλεκτρικός, οπότε χρειαζόταν μόνο ένας φύλακας να
τον επιτηρεί. Εμεινα με τη γυναίκα μου, την Καίτη, και
τον παπά. Το 1993 ή '94, δεν θυμάμαι ακριβώς πότε,
έλαβα φύλλο πορείας διότι ο φάρος αυτοματοποιή-
θηκε. Τον καθάρισα, τον κλείδωσα κι έφυγα. Εστειλα
τα κλειδιά στην υπηρεσία φάρων, όπου ανήκα, στον
Πειραιά, αλλά ένα το κράτησα για ενθύμιο.

Όταν βρίσκω ευκαιρία, επιστρέφω. Είναι λυπηρό το
θέαμα. Είναι γκρεμισμένος, εγκαταλελειμμένος. Φαί-
νεται σαν τόπος αφιλόξενος, όχι σαν τον τόπο όπου
ζήσαμε. Ο πύργος μπορεί να έχει γκρεμιστεί, αλλά ο
πυρσός εξακολουθεί να λειτουργεί.

Το καστρομοναστήρι προσέφερε ζωή σε ναυαγούς
και σε εκατοντάδες ανθρώπους. Πιστεύω κι εύχο-
μαι το κράτος να έχει τη διάθεση και την οικονομική
δυνατότητα να κάνει ό,τι πρέπει για να το βρουν οι
επόμενες γενιές».

